

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 528

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu
(1/840)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/840 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Gerekçesi4

• Dışışleri Komisyonu Raporu5

• Tasarı Metni7

• Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin7

• Mutabakat Muhtırası Metni8

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-858-5457

9/10/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı’na hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 16/9/2013 tarihinde kararlaştırılan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/840)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Milli Savunma Komisyonu

GEREKÇE

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırası” 29 Nisan 2013 tarihinde Ankara’da imzalanmıştır.

Söz konusu Mutabakat Muhtırası kapsamında; iki ülke arasında savunma sanayi işbirliği faaliyetlerinin hukuki bir temelde yürütülmesi, savunma sanayi alanındaki ihtiyaçların ortak üretimi, savunma sanayi alanında teknoloji transferi, ihtiyaç duyulan savunma sanayi ürünlerinin karşılıklı tedariki, müşterek üretilecek savunma sanayi ürünlerinin üçüncü ülkede satışı ile Türk savunma sanayisi tarafından üretilen savunma sanayi ürünlerine pazar imkanı sağlanması öngörülmektedir.

Anılan Mutabakat Muhtırası ile dünya savunma sanayi pazarının önemli bir alıcı ülkesi konumunda olan Kuveyt silahlı kuvvetlerinin ihtiyaçlarının Türk savunma sanayisi tarafından karşılanması ve işbirliğinin her iki ülke yararına geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No: 1/840

Karar No: 407

17.1.2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 10/10/2013 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 23/10/2013 tarihinde tali komisyon olarak Milli Savunma Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 24 üncü Yasama Dönemi 8/1/2014 tarihli 68 inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde, Tasarının, dünya savunma sanayi pazarının önemli bir alıcısı olan Kuveyt Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçlarının Türk savunma sanayi tarafından karşılanması ve iş birliğinin her iki ülke yararına geliştirilmesini teminen, 29 Nisan 2013 tarihinde Ankara’da imzalanan Mutabakat Muhtırasının onaylanmasının uygun bulunması amacıyla hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Hükümet temsilcileri tarafından Mutabakat Muhtırasıyla;

Kuveyt Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçlarının ülkemiz savunma sanayi tarafından karşılanmasının ve karşılıklı iş birliğinin her iki ülkenin yararına olacak şekilde geliştirilmesinin hedeflendiği,

İki ülke arasında savunma sanayi iş birliği faaliyetlerinin hukuki bir temelde yürütülmesi, savunma sanayi alanındaki ihtiyaçların ortak üretimi ve teknoloji transferi, ihtiyaç duyulan savunma sanayi ürünlerinin karşılıklı tedariki, müşterek üretilecek savunma sanayi ürünlerinin üçüncü ülkelere satışı ile Türk savunma sanayi tarafından üretilen savunma sanayi ürünlerine pazar imkânının sağlanmasının amaçlandığı,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci ve 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Aksaray Milletvekili Ali Rıza Alaboyun, İstanbul Milletvekili Harun Karaca ve İzmir Milletvekili Rıfat Sait Tasarı ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Volkan Bozkır
İstanbul

Başkanvekili
Muhammed Çetin
İstanbul

Sözcü
Osman Aşkın Bak
İstanbul

Üye
Ali Rıza Alaboyun
Aksaray
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Ali Şahin
Gaziantep

Üye
Osman Taney Korutürk
İstanbul

Üye
Osman Kahveci
Karabük

Üye
Şaban Dişli
Sakarya

Üye
Tunca Toskay
Antalya

Üye
Ali Haydar Öner
Isparta

Üye
İsmail Safi
İstanbul

Üye
Abdullah Çalışkan
Kırşehir

Üye
Burhan Kayatürk
Van

Üye
Fazilet Dağcı Çıglık
Erzurum

Üye
Harun Karaca
İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Rıfat Sait
İzmir
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Hasan Karal
Rize

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KUVEYT DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA SANAYİ İŞBİRLİĞİ MUTABAKAT MUHTIRASININ ONAY- LANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 29 Nisan 2013 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırası”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KUVEYT DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA SANAYİ İŞBİRLİĞİ MUTABAKAT MUHTIRASININ ONAY- LANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

B. Bozdağ

Avrupa Birliği Bakanı

E. Bağış

Çevre ve Şehircilik Bakanı

E. Bayraktar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

H. Yazıcı

Kültür ve Turizm Bakanı

Ö. Çelik

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

S. Ergin

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

N. Ergün

Dışişleri Bakanı V.

A. Babacan

Gençlik ve Spor Bakanı

S. Kılıç

İçişleri Bakanı

M. Güler

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Başbakan Yardımcısı

B. Atalay

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. Şahin

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı V.

E. Bağış

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

İLE

KUVEYT DEVLETİ HÜKÜMETİ

ARASINDA

SAVUNMA SANAYİ İŞBİRLİĞİ

MUTABAKAT MUHTIRASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuveyt Devleti Hükümeti bundan böyle ferdi olarak “Taraflar” müştereken “Taraflar” olarak anılacaktır;

Birleşmiş Milletlerin hedef ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

Karşılıklı yarar ve hak eşitliği ilkelerine dayalı, daha fazla geliştirilecek ve güçlendirilecek dostluk ve işbirliği ilişkisinin, dünya barışı ve güvenliğine olduğu kadar iki ülkenin ortak çıkarlarına da katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Askerî teçhizat ve silâh alanında bilimsel ve teknik kabiliyetlerini kullanarak savunma sanayi işbirliğini daha fazla geliştirme isteklerini belirterek,

Karşılıklı saygı ile mütekabiliyet esaslarına bağlı kalarak,

Aşağıdaki konularda anlaşmaya varmışlardır.

Madde 1

Amac

1. Bu Mutabakat Muhtırasının amacı; ilgili teknik ve lojistik destek alanlarının yanı sıra savunma sanayi alanında da mal ve hizmetlerin geliştirilmesi, üretilmesi ve tedarikinde daha etkili bir işbirliği ile her iki ülkenin savunma sanayi kabiliyetlerini geliştirerek Taraflar arasında savunma sanayi alanında işbirliğini sağlamaktır.

2. Bu Mutabakat Muhtırası; Taraflar arasında "Savunma Sanayi Alanında" karşılıklı iş birliği esas ve ilkelerini kapsamaktadır. Taraflar işbirliğine ulusal mevzuat ve savunma önceliklerine tabi olarak gireceklerdir.

Madde 2

Tanımlar

Bu Mutabakat Muhtırasının amacı için, müteakip tanımlar, aşağıdaki anlamları haiz olacaktır.

1. “Mutabakat Muhtırası”; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti arasındaki Savunma Sanayi İş Birliği Mutabakat Muhtırasını ifade eder.

2. “Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzeme”; güvenlik tedbirleri çerçevesinde; tarafların kendi mevzuatlarında tanımlanan “HİZMETE ÖZEL” veya daha yüksek gizlilik derecesine sahip bilgi, belge, malzeme ve projeyi ifade eder.

3. "Savunma Sanayi Mal ve Hizmetleri"; ilgili lojistik destek ile birlikte silâhları ve askerî teçhizatı ve bunların araştırma, geliştirme ve üretimi için gerekli malzemeyi ve hizmeti ifade eder.
4. "Yakın veya Yakınlar"; misafir personelin Gönderen Devletin yasalarına göre bakmakla yükümlü olduğu eş veya çocuklarını ifade eder.
5. "Misafir Personel"; tarafların, bu Mutabakat Muhtırasının uygulanması için karşı Taraf ülkesine gönderdikleri asker/sivil görevlileri ifade eder.
6. "Kıdemli Askerî/Sivil Kişi"; bu Mutabakat Muhtırası kapsamında gönderilen misafir askeri personelin faaliyetlerine nezaret eden, Gönderen Devletin ulusal mevzuatına uygun olarak atanmış, misafir askeri personel arasındaki en kıdemli kişi anlamındadır.
7. "Amir"; askeri personelin bulunduğu karargâh veya kıta komutanı veya kurumun amiri anlamındadır.
8. "Resmi Görev", bu Mutabakat Muhtırası veya bu Mutabakat Muhtırasına istinaden yapılacak diğer anlaşmalar uyarınca kararlaştırılacak görevi ifade eder.
9. "Resmi Görevle Bağlantılı Suçlar"; Resmi Görevin ifası sırasında icra edilen ve Taraflara verilen Resmi Görevden ayrılmayacak nitelikli fiil veya ihmallerden kaynaklanan suçları ifade eder.
10. "İşbirliği"; bu Mutabakat Muhtırası çerçevesinde, her iki Tarafın kendi ilgili yasalarına ve düzenlemelerine uygun olacak şekilde mütekabiliyet esasına dayalı olarak üstlendikleri faaliyetleri ifade eder.
11. "Kalite Teminatı"; savunma sistemlerinin üretimi ve hizmetlerinde kalitenin temin edilmesi için garanti edilmesi gereken kalite ve faaliyetler hakkında gösterilen özeni ifade eder.
12. "Kabul Eden Devlet"; Gönderen Devletin askeri ve sivil personelini, malzemesini ve teçhizatını bu Mutabakat Muhtırasını uygulamak amacıyla kendi topraklarına kabul eden Devleti ifade eder.
13. "Gönderen Devlet"; Kabul Eden Devlet topraklarına bu Mutabakat Muhtırasının amaçları doğrultusunda askeri ve sivil personelini, malzemesini ve teçhizatını gönderen Devleti ifade eder.
14. "Teknik Hizmetler"; savunma sanayi malzemelerinin geliştirilmesi, üretimi, bakımı ve tadilatı ile ilgili uzmanlaşmış hizmetleri ifade eder.
15. "Karma Komite"; bu Mutabakat Muhtırasının hükümlerinin uygulanması için, üyeleri Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı ve Kuveyt Devleti Savunma Bakanlığından meydana gelen ve her iki tarafın eşit düzeyde temsil edileceği askeri ve sivil personelden oluşan Komiteyi ifade eder.
16. "Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları"; Tüm telif hakları ve buluşlara ilişkin tüm haklar, kayıtlı ve kayıtsız ticari markalar, kayıtlı ve kayıtsız tasarımlar, gizlilik dereceli bilgiler (ticari sırlar ve know-how dahil) ve kumanda planları, dünyanın her yerinde iç hukukta tanınan sınai, bilimsel, yazımsal ve sanatsal alanlardaki edebi faaliyetlerden kaynaklanan diğer tüm hakları ifade eder.
17. "Üçüncü Taraf"; Taraflarca yazılı olarak tanınan ve kabul edilen bir diğer ülke ve makamı ifade eder.

Madde 3
İşbirliği Alanları

Taraflar savunma sanayi ile ilgili olarak aşağıdaki alanlarda işbirliği yapacaklardır:

1. Taraflar; yedek parça, alet, savunma malzemesi, askeri sistemler, teknik gösterimler ve teçhizatın planlı ve plansız bakımı, onarımı, revizyonu, modernizasyonu ve imalatının yanı sıra herhangi bir program için ortak araştırma, geliştirme, üretim ve modernizasyon projelerine ilişkin herhangi bir program için her iki ülkenin silahlı kuvvetlerinin ihtiyaç duyduğu çalışma alanları için uygun koşulların sağlanmasını belirleyeceklerdir.
2. Taraflar, herhangi bir Tarafın topraklarında askeri teçhizat alanında ortak araştırma, geliştirme ve üretim projelerinin uygulanmasına karar vereceklerdir.
3. Taraflar, iki ülkenin ortak ihtiyacı olan savunma sanayi alanındaki mal ve hizmetlerin araştırılması, üretilmesi ve tasarımında birlikte veya ayrı ayrı işbirliği yapacaklardır.
4. Taraflar, her iki Tarafın ve mutabık kalındığı takdirde üçüncü ülkenin de savunma sanayi ürünlerine ilişkin üretim, geliştirme, teknoloji ve modernizasyon ortak programları için koşulların sağlanmasını belirleyeceklerdir.
5. Taraflar, iki ülke arasında ortak veya benzer ihtiyaç olan teçhizatın üretimi için savunma sanayi alanında bilimsel kaynaklara dayalı ortak araştırma ve geliştirme projelerini birlikte veya ayrı ayrı uygulayacaklardır.
6. Taraflar, her iki Tarafın alet ve teçhizatının modernizasyonunun yanı sıra savunma sanayi ürün ve hizmetlerinin üretimi ve tedariki alanlarında karşılıklı yardımlaşma konusunda işbirliği yapacaklardır.
7. Taraflar, karşılıklı anlaşmaya dayalı olarak ortak projelerle sahip olunan nihai ürünleri üçüncü bir tarafa pazarlayacaklardır.
8. Taraflar, Taraflarca kalite teminatının sağlanması için kullanılan savunma sanayi standartlarına ilişkin bilgi ve belgeler ile bilimsel ve teknik bilgileri mübadele edeceklerdir.
9. Taraflar, Tarafların yetkisi dâhilinde askeri teknik kurumlar, savunma sanayi firmaları ve bakım-onarım tesisleri arasında işbirliği alanlarını belirleyeceklerdir.
10. Taraflar, her iki ülkede düzenlenen savunma sanayi fuarları ve sempozyumlara katılım sağlayacaklardır.
11. Taraflar, talep olması halinde her iki ülke silahlı kuvvetleri envanterinde bulunan ihtiyaç fazlası savunma sanayi ürün ve hizmetlerinin satılması, satın alınması veya başka bir ürün veya hizmet ile mübadele edilmesi konusunda işbirliği yapacaklardır.

Madde 4
Uygulama Esasları

1. Taraflar, işbirliği alanlarına ilişkin uygulamanın ayrıntılarını, Tarafların iç hukuklarında öngörülen onay süreçlerine tâbi olacak olan uygulama protokolleri ile belirleyecektir.
2. Taraflar, bu Mutabakat Muhtırasının uygulanması için müşterek faaliyetlere ait yıllık uygulama planları hazırlayacaklardır. Müşterek faaliyetlere ait yıllık uygulama planı Taraflarca icra edilecek faaliyetlerin adını, kapsamını, gerçekleştirme biçimini, zamanını ve uygulama yerini eşit bir şekilde belirleyecektir.

3. Bu Mutabakat Muhtırası Tarafların karşılıklı menfaat ve ihtiyaçlarını eşit bir şekilde dikkate alarak uygulanacaktır.

4. Yazılı ön onay alınmaksızın hiçbir Taraf bu Mutabakat Muhtırası ya da diğer anlaşma veya protokoller uyarınca hibe edilecek, satılacak ya da ortak üretilecek malzeme, teknik bilgi ve belgeyi Üçüncü Tarafa transfer etmeyecektir.

5. Taraflar, üçüncü ülkeleri ilgilendiren bir hususun işbirliğine dâhil edilmesi, karşılıklı mutabakatın sağlanmasına bağlı olarak gündeme getirilecektir.

Madde 5 **Uygulama Makamları**

Bu Mutabakat Muhtırasının uygulanması için yetkili makamlar;

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti için : Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı,

Kuveyt Devleti Hükümeti için : Kuveyt Devleti Savunma Bakanlığı,

Madde 6 **Karma Komite**

1. Taraflar, bu Mutabakat Muhtırasının hükümlerinin uygulanması ve amaçlarına ulaşması için, Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı ve Kuveyt Devleti Savunma Bakanlığının eşit bir şekilde temsil edildiği temsilcilerden meydana gelen bir Karma Komite (Bundan böyle "Komite" olarak adlandırılacaktır) oluşturacaktır.

2. Komitede; Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı heyetine, Millî Silahlanma Direktörü olan Millî Savunma Bakanlığı Müsteşar Teknoloji ve Koordinasyon Yardımcısı; Kuveyt Devleti Savunma Bakanlığı heyetine Savunma İşbirliği Yüksek Komitesi Başkanı, Silahlanma Devlet Komitesi Başkanı (Lojistik ve Tedarik Dairesi için yetkili makam) başkanlık edecektir. Taraflar, Komite faaliyetlerinin organizasyonu ve koordinasyonu için sorumlu temas noktalarını Komite birinci toplantısından sonra belirlemeye karar vermişlerdir.

3. Komitenin görevleri aşağıdaki gibidir:

a. Bu Mutabakat Muhtırasının 3'üncü (İşbirliği Alanları) Maddesine göre, somut işbirliği alanlarını tespit etmek ve tanımlamak,

b. Birlikte gerçekleştirilebilecek projeleri seçmek ve uygulama yönüyle en uygun işbirliği şekil ve yöntemlerini tanımlamak,

c. Müşterek programların uygulanması sırasındaki işbirliği teklifinin gerçekleştirilmesi amacıyla bilgi mübadelesinde bulunmak,

d. Üçüncü ülkelerin ortak projelere katılması konusundaki teklif, tavsiye ve görüşleri ilgili makamlara sunmak,

e. Onaylanmış proje ve kararların gerçekleştirilmesi için gerekli belgelerin hazırlanmasını sağlamak,

f. Onaylanmış projelerin ve kararların gerçekleştirilmesi durumunu düzenli olarak kontrol etmek,

g. Taraflar arasında yapılan her toplantıda, bu Mutabakat Muhtırasının uygulanmasını değerlendirmek ve bu Mutabakat Muhtırasında yapılacak değişikliklere ilişkin teklifleri müzakere etmek,

4. Komite, müşterek olarak mutabık kalınan tarihlerde Türkiye ve Kuveyt'te toplanacak, ihtiyaç duyulması durumunda ilave ya da acil toplantılar da düzenleyecektir.

5. Ev Sahibi Tarafın yetkili makamı, toplantının organizasyonundan ve sekreteryaya hizmetlerinden sorumlu olacaktır.

6. Faaliyetler, Komite toplantısının öngörülen tarihinden en az iki ay önce, kabul eden tarafın başkanı tarafından yapılacak olan resmî davet aracılığı ile başlatılacaktır.

7. Komite Toplantısı gündemindeki tüm konular, toplantıdan en az 30 (otuz) gün önce belirlenmiş ve koordine edilmiş olacaktır. Heyet başkanları, her iki Tarafın yetkili makamı aracılığıyla, Komitede gündeme gelmesi istenen soru ve konular hakkında birbirlerini bilgilendireceklerdir.

8. Komite veya Teknik Heyetlerin katılacakları her bir oturumun düzenlenmesi ve yürütülmesi ile ilgili yapılacak masraflar; personelin uluslararası ulaşım giderleri, yevmiyeleri, iae ve ibate masrafları hariç olmak üzere; karşılıklılık esasına göre ev sahibi Tarafça karşılanacaktır.

Madde 7

Sınai ve Fikri Mülkiyet Haklarının Korunması

1. Tarafların sınai ve fikri mülkiyeti, kendi sınırları içinde üretim hakları, üretim lisansının verilmesi, üçüncü ülkelere satış, ortak projeler çerçevesinde gerçekleştirilen buluşlar ve yeni ürünlere ait patentlerin korunmasıyla ilgili hak ve yükümlülükleri; her bir ülkenin telif haklarının korunmasına ilişkin yürürlükteki mevzuatı ve uluslararası anlaşmaları dikkate alarak, her bir proje için yapılacak ayrı uygulama anlaşmaları ile belirlenecektir. Ayrıca, bu anlaşmalarda; tarafların araştırma, geliştirme, üretim, tedarik, teknik hizmet ve personel desteği ile altyapı hizmetlerinden kaynaklanan masraflarından doğacak karşılıklı borç ve alacaklarının tasfiye şekli, yeri, zamanı ve şartlarına ilişkin esas ve usuller ile malî ve hukukî yükümlülükler ayrıntılı olarak belirtilecektir.

2. Savunma sanayi malzemesinin veya Taraflar arasında karşılıklı değişilen bilgilerin, üçüncü bir Tarafa verilmesi sadece Tarafların yazılı izniyle mümkün olacaktır.

3. Taraflar, Mutabakat Muhtırası çerçevesinde diğer Tarafça verilen bütün malzeme, ürün ve bilginin yeniden üretimi, kopya edilmesi, kullanılması veya dağıtılması ile ilgili mülkiyet haklarına ve diğer sınırlamalara riayet edeceklerdir.

Madde 8

Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzemenin Güvenliği

1. Her bir Taraf, bu Mutabakat Muhtırası uyarınca mübadele edilecek gizlilik dereceli malzeme, proje taslağı, teknik özellik ve diğer gizlilik dereceli bilgileri ulusal kanun ve düzenlemelere uygun olarak ele alacağını garanti edecektir. Taraflar, tüm bu gizlilik dereceli malzeme ve bilgileri kendi eş değerli gizlilik dereceli malzeme ve bilgilerine sağladıkları güvenlik koruması ile aynı derecede muhafaza edecektir.

2. Güvenlik korumasına ilişkin gizlilik derecelerinin muadil karşılıkları aşağıdaki şekildedir:

Türkiye Cumhuriyeti

Çok Gizli
Gizli
Özel
Hizmete Özel

Kuweyt Devleti

Top Secret
Secret
Confidential
Restricted

3. İş bu maddenin ikinci paragrafında belirtilen gizlilik derecelerinden hiçbirine sahip olmayan bilgi, belge ve malzeme "TASNİF DIŞI" olarak değerlendirilecek, işaretlenecek ve buna göre işlem yapılacaktır.
4. Taraflar, bu Mutabakat Muhtırası uyarınca mübadele edilen belge, malzeme ve teknolojilerin sadece bu Mutabakat Muhtırasının uygulanması için kullanılacağını temin edecektir.
5. Bu Mutabakat Muhtırası ışığında sağlanan askeri bilgi, belge, teknik veri ve malzemelerin gizlilik derecesi olsa da olmasa da üçüncü bir tarafa transferi, taraflar arasında özel bir anlaşma ile aksi kabul edilmedikçe, menşe tarafın ön yazılı iznine tabi olacaktır.
6. Taraflardan birinin personelinin askeri birlik ve tesislere, kuruluş ve firmalara gizlilik dereceli bilgilere ulaşma amaçlı ziyaretleri her iki tarafın da olağan prosedürleri çerçevesinde kontrol edilecektir.
7. Askeri ve sivil personel her iki ülke tarafından sağlanan vize kolaylıkları olan özel kimlik kartına sahip olmalıdırlar.
8. Gizlilik dereceli bilgiye erişim yetkili personelle sınırlı olacaktır. Gizlilik dereceli bilgiyi değiştirmeye, bu gizlilik dereceli bilgiyi resmi olarak belirlenen amaçlar doğrultusunda kullanmak üzere görevlendirilmiş olan yetkililere müsaade edilecektir. Gizlilik dereceli bilgiye erişim sağlayacak kişiler uygun güvenlik kleransına sahip olacaktır.
9. Mübadelesi yapılan gizlilik dereceli bilginin gizlilik derecesinin ortadan kalkmasının korunması ve engellenmesi için Taraflara ait yükümlülükler, Taraflar aksini kabul etmemişse, bu Mutabakat Muhtırasının sona ermesinden sonra da devam edecektir.
10. Taraflar arasındaki işbirliği kapsamında yürütülecek olan "HİZMETE ÖZEL" veya daha yüksek güvenlik sınıflandırma seviyesi ile belirlenen her bir proje için imzalanacak sözleşmeye ek olarak, proje kapsamında savunma sanayi güvenliğinin sağlanmasına yönelik alınması gereken tedbirleri içeren proje güvenlik talimatı hazırlanacaktır. Hazırlanan proje güvenlik talimatı her iki Tarafın yetkili güvenlik makamınca onaylandıktan sonra uygulamaya konulacaktır.

Madde 9 **Kalite Güvencesi**

Taraflar, iki Taraf arasında yürütülecek savunma sanayi projeleri ile savunma mal ve hizmetlerine bağlı olarak, genel prensip ve usulleri belirleyen devlet Kalite Güvencesi konusunda ayrı bir uygulama anlaşma imzalanacaktır. Söz konusu anlaşmanın imzalanması ve yürürlüğe girmesine kadar, usuller, Tarafların ilgili makamları arasında kendi millî mevzuatlarına uygun olarak yapılacak sözleşmede belirlenecektir.

Madde 10 **Tarafların Diğer Uluslararası Anlaşmalardan** **Doğan Taahhütleri**

Bu Mutabakat Muhtırasının hükümleri, her iki ülkenin taraf olduğu diğer uluslararası anlaşmalardan doğan taahhütlerini etkilemeyecektir.

Madde 11 **Hukuki Hususlar**

1. Misafir Personel, Kabul Eden Devlet sınırları dâhilinde, Kabul Eden Devlet personeline uygulanan disiplin kurallarına ilişkin tüm kanun, düzenleme ve komutanlık emirlerine uymakla yükümlüdür. Disiplin işlemleri konusunda müteakip hükümler uygulanacaktır.

2. Kabul Eden Devlet makamları Misafir Personele disiplin cezası verme yetkisine sahip değildir. Misafir Personelin görevle ilgili alan ya da olmayan suçları yazılı olarak Gönderen Devlet makamlarına bildirilecektir.
3. Misafir Personel, Kabul Eden Devletin askeri personeli üzerinde disiplin amirliği yetkisine sahip değildir. Ancak, Misafir Personel görevleri gerektirdiği takdirde, emrindeki personele emirler verebilir.
4. Misafir Personel ve Yakınları; giriş, ikamet, çıkış dâhil, Kabul Eden Devlet Ülkesinde bulundukları sürede Kabul Eden Devletin yürürlükteki yasalarına ve diğer düzenlemelerine tabi olacaklardır. Kabul Eden Devlet makamları, Misafir Personel ve Yakınları üzerinde, Kabul Eden Devlet ülkesinde işlenen ve kendi kanunlarına göre cezalandırılabilir suçlar hakkında yargı yetkisini kullanma hakkına sahip olacaktır.
5. Kabul Eden Devletin hukukuna karşı geldiğinde, Kabul Eden Devlet Misafir Personelin faaliyetlerine son verebilir.
6. Kabul Eden Devletin kanunlarına uyulması ve Mutabakat Muhtırasının ruhu ile bağdaşmayan faaliyetlerden kaçınılması Misafir Personel ve Yakınları için bir zorunluluktur.

Madde 12 **İdari Konular**

1. Misafir Personele, bu Mutabakat Muhtırasında belirlenmiş olanlar veya bu Mutabakat Muhtırası uyarınca imzalanacak protokoller ve teknik düzenlemelerle belirlenenler dışında görev verilmeyecektir.
2. Gönderen Devletin askeri personeli, görev yerlerinde kendi üniformalarını giyecektir.
3. Mutabakat Muhtırasında belirtilen faaliyetlerin icrası sırasında, lüzumlu hallerde Kabul Eden Devlet gerekli teçhizatı sağlayacaktır.

Madde 13 **Mali Konular**

1. Bu Mutabakat Muhtırası kapsamında bulunan işbirliği faaliyetleri için görevlendirilen Misafir Personelin özlük hakları ve mali yükümlülükleri, Gönderen Devlet tarafından karşılanacaktır.
2. Misafir Personel ve Yakınları, giriş, kalış ve çıkış süresince, Kabul Eden Devletin yürürlükteki vergi mevzuatına tabi olacaklardır.
3. Misafir Personel, Kabul Eden Devleti daimi olarak terk etmeden önce şahsına ve yakınlarına ait ödenmemiş borçlarını tasfiye etmek zorundadır.

Madde 14 **Diğer Hususlar**

1. Gönderen Devlet, gerekli gördüğü zaman, personelini geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Devlet, böyle bir talebi alır almaz, personelin dönüşü için bütün tedbirleri derhal alacaktır.
2. Bir Misafir Personelin veya bir yakınının ölümü halinde, Kabul Eden Devlet Gönderen Devleti bilgilendirecek, cenazeyi ülkesindeki en yakın uluslar arası havaalanına nakledecek ve sevk edilene kadar uygun sıhhi koruma tedbirlerini alacaktır.

Madde 15
Sağlık Hizmetleri

1. Kabul Eden Devlet benzer rütbedeki ve hiyerarşideki kendi askeri personel ile benzer tıbbi muayene ve dış bakımı olanaklarını sağlamakla yükümlüdür.
2. Misafir Personelin ve Yakınlarının tıbbi muayene ve dış bakımı haricinde, her türlü sağlık harcamaları, Kabul Eden Devletin yetkili makamlarından alınacak bildirim üzerine, Gönderen Devlet tarafından karşılanacaktır. Gönderen Devlet yetkili makamı, Kabul Eden Devletin göstereceği banka hesabına gerekli ödemeyi yapacak ve makbuzunu bildirim tarihinden itibaren en geç üç ay içinde Kabul Eden Devlete gönderecektir.
3. Muayene ve dış bakımı hariç, tıbbi sigorta dâhil bütün sağlık harcamaları; ilgili komutanlıkça hazırlanan tıbbi bakım, tetkik, tahlil, ameliyat ve müdahalelere ait Kabul Eden Devletteki fiyat tarifesine göre, ABD Doları olarak ödenecektir.
4. Sivil kurumlarca sağlanan sağlık hizmetlerine dair masraflar, hastalar tarafından karşılanacaktır.
5. Aşağıdaki hizmetler karşılıklı tıbbî ve dış bakımı desteği kapsamında hariç tutulmuştur.
 - a. Sivil doktorlar ve dış hekimleri tarafından yapılan ayakta tedaviler,
 - b. Askeri ambulanslar dışındaki diğer araçlarla yapılan nakiller,
 - c. Sivil sağlık kuruluşlarındaki yatarak tedaviler,
 - d. Özel tedavi usulleri,
 - e. Görme ve işitme cihazları,
 - f. Ortopedik ve diğer yardımcı araçlar,
 - g. Protezler,
 - h. Dış laboratuvarlarının yaptığı hizmetler ve malzemeler,

Madde 16
Zarar /Ziyan ve Tazminatlar

1. Taraflardan her biri, Misafir Personelin görevini yerine getirdiği sıradaki fiillerinden ötürü, diğer Tarafın mallarına (silah/mühimmat, malzeme/teçhizat ve akaryakıt/yağ gibi) oluşan zararları diğer Tarafa tazmin edecektir.
2. Kabul Eden Devletin ve üçüncü şahısların tazminat taleplerinin çözülmesinde Kabul Eden Devletin kanunları uygulanacaktır.
3. Taraflar, Misafir Personelin resmi görevlerini yerine getirirken üstlendiği hizmetten dolayı yaralanması veya ölümü halinde diğer Tarafa karşı taleplerinden feragat edeceklerdir.

Madde 17
Gümrük ve Pasaport İşlemleri

1. Misafir Personel ile Yakınları, Kabul Eden Devletin ülkesinde, yabancılara uygulanan kurallara tabi olacaktır.

2. Misafir Personel ile Yakınları, Kabul Eden Devletin pasaport ve gümrük işlemleri ile ilgili mevzuatına tabi olacaktır. Kabul Eden Devlet, kendi mevzuatı çerçevesinde idari formaliteleri kolaylaştıracaktır.

Madde 18
Uyuşmazlıkların Çözülmesi

1. Taraflar, bu Mutabakat Muhtırasının yorumlanmasından veya uygulamasından doğacak uyuşmazlıkları istişareler veya müzakereler yoluyla dostane bir şekilde çözüme kavuşturacaklardır.
2. Şayet uyuşmazlık 90 gün içinde çözülemezse, Taraflar bu uyuşmazlığı çözmeye yönelik müzakerelerde bulunmak için 30 gün içinde bir toplantı tertip edeceklerdir.

Madde 19
Tadil ve Gözden Geçirme

Bu Mutabakat Muhtırasına her iki Tarafın rızasıyla değişiklik yapılabilir. Bu değişiklik bu Mutabakat Muhtırasının 20'inci Maddesinin 1'inci paragrafında ifade edilen usuller uyarınca yürürlüğe girecektir.

Madde 20
Onay ve Yürürlüğe Giriş

1. Bu Mutabakat Muhtırası, Tarafların yürürlüğe giriş için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.
2. Taraflardan herhanginin biri diğer Tarafa diplomatik yollarla altı ay önceden yazılı bir bildirim ile Mutabakat Muhtırasını sona erdirmedığı sürece, bu Mutabakat Muhtırası iki yıllık bir süre için yürürlükte kalacak ve yürürlük süresi aynı süre veya süreler için otomatik olarak yenilenecektir.
3. Sona erme hali durumunda, onaylanmış projeler etkilenmeyecek ve bu projelerin tamamlanmasına kadar yürürlükte kalacaktır.

Bu Mutabakat Muhtırası 29 Nisan 2013 tarihinde Ankara'da Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde her biri aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer asıl nüsha olarak tanzim edilmiştir. İhtilaf halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA

İsmet YILMAZ
Millî Savunma Bakanı

KUVEYT DEVLETİ HÜKÜMETİ
ADINA

Sabah Khaled Al-Hamad Al-Sabah
Başbakan Yardımcısı ve
Dışişleri Bakanı